

Vlaams
Parlement

stuk **2133** (2012-2013) – Nr. 1
ingediend op 3 juli 2013 (2012-2013)

Voorstel van resolutie

van mevrouw Marijke Dillen en de heren Johan Deckmyn,
Jan Penris, Wim Wienen, Chris Janssens,
Frank Creyelman en Filip Dewinter

betreffende de vraag tot overleg
met de Federale Regering in verband met de beslissing
van de Federale Regering om advocaten aan de btw
(belasting over de toegevoegde waarde)
te onderwerpen

TOELICHTING

Vanaf 1 januari 2014 worden advocaten btw-plichtig. De Federale Regering voerde naar aanleiding van de federale begrotingscontrole een aantal begrotingsmaatregelen door, waaronder de invoering van de btw-plicht voor advocaten. Concreet betekent deze maatregel dat de dienstverlening van advocaten voor particulieren met maar liefst 21% zal stijgen. Beroep doen op een advocaat wordt met andere woorden in één klap 21% duurder. Deze begrotingsmaatregel moet de federale schatkist volgend jaar 89 miljoen euro opleveren.

Het is betreurenswaardig dat de Federale Regering opnieuw justitie, rechtsbijstand en toegang tot de rechter ondergeschikt maakt aan andere maatregelen.

Eddy Boydens, de voorzitter van de Orde van Vlaamse Balies (OVB), stelt dat de invoering van de btw vooral mensen treft die het in tijden van crisis al moeilijk hebben. Voor particulieren verhoogt de btw de drempel om toegang te krijgen tot justitie. “Justitie is een basisrecht. De toegang tot die rechten mag niet worden aangetast.”, aldus Boydens. Volgens de OVB moet elke burger zijn rechten kunnen laten gelden zonder financiële drempels.

Het zijn de burgers die het gelag zullen betalen. Zij doen immers alsmaar vaker een beroep op advocaten. Denken we bijvoorbeeld maar aan echtscheidingen, huurgeschillen, betwisting van facturen, geschillen met de werkgever, het aanvechten van GAS-boetes (GAS: gemeentelijke administratieve sanctie) enzovoort. Dat is logisch gezien de complexiteit van de regelgeving in onze maatschappij. Advocaten zijn onmisbaar in onze maatschappij en moeten voor iedereen toegankelijk zijn. De Orde van Vlaamse Balies verwoordt het zo op haar website: “Particulieren, handelaars en bedrijven worden bij alles wat zij doen, geconfronteerd met juridische teksten: contracten, wetten, reglementen enzovoort. Vaak kennen zij de exacte betekenis niet en kunnen zij de draagwijdte ervan moeilijk inschatten. De advocaat kan hen hierbij helpen. Hij is professioneel, competent, discreet en kan een essentiële rol spelen bij elke beslissing. Dankzij zijn ervaring met procesvoering, is hij de juiste persoon om raad te geven, te onderhandelen, te verzoenen. Want ook bij juridische aangelegenheden geldt de regel dat ‘voorkomen beter is dan genezen’. De advocaat respecteert het beroepsgeheim, geeft blijk van loyaliteit en heeft geen enkel persoonlijk belang in de zaken die hij behartigt. Dat alles maakt hem als vanzelfsprekend geschikt voor de rol van onderhandelaar en verzoener. Een goede regeling is immers toch altijd beter dan een slecht proces.”.

Ook volgens Michel Maus, hoogleraar Fiscaliteit en advocaat van Everest Law, zal Jan Modaal de rekening betalen. Bij een zaak tussen een particulier en een onderneming zal enkel die laatste volgens professor Maus de btw kunnen recupereren. Maar de particulier wordt bijgevolg financieel benadeeld gezien hij/zij geen btw kan recupereren. Ook de Orde van Vlaamse Balies is die mening toegedaan.

Advocaat Joris Van Cauter spreekt in de krant ‘De Morgen’ van 2 juli 2013 over een ‘tweede miserietaks’. Hij verwijst naar een koppel dat wenst te scheiden. “En de miserie van de man of vrouw die uit de echt wil scheiden, wordt voortaan maximaal uitgebuit: een eerste keer 21% meer betalen bij de advocaat en vervolgens nog eens verhoogde registratierechten betalen bij de notaris naar aanleiding van de verdeling van de gezinswoning.”. Volgens Van Cauter is juridische bijstand een noodzaak waarvoor je niet kiest. “Niemand gaat voor zijn plezier naar de rechtbank. Het is een noodzakelijk kwaad, een pijnlijke stap die de burger soms moet nemen om zijn basisrechten te horen en te zien vrijwaren.”.

Van Cauter stelt zich ook de vraag waarom justitie – een basisdienst in een democratische rechtsstaat – moet worden belast aan 21% zoals luxeproducten en niet aan 6% zoals andere diensten met een sociaal karakter. Hij maakt zich tevens de bedenking dat door het feit dat advocaten 21% duurder zullen worden, er nog meer mensen zich zullen wenden tot het zogenaamde pro-Deosysteem.

Anton van Zantbeek ten slotte, advocaat bij het kantoor Rivus en docent aan de Hogeschool-Universiteit Brussel, zegt dat de burger slachtoffer wordt van een bijzonder cynische en wrang smakende grap. Volgens hem is de bottomline dat de burgers (niet de advocaat) 21% meer moeten betalen. Mocht dit een luxedienst zijn, zou je volgens Van Zantbeek een ‘et alors?’-gevoel hebben. Maar dat is het niet! Welke burger vindt vandaag nog de weg in het kluwen van regeltjes en uitzonderingen? Van Zantbeek: “De politiek maakt het recht onzeker, complex en willekeurig. Wil je als burger hiertegen ingaan, verdient diezelfde overheid via de btw 21 procent op haar eigen geklungel.”. Van Zantbeek heeft geen probleem met het principe van de btw op advocatendiensten, maar hij maakt een aantal nuances. “Moet die invoering echt zo bot en ondoordacht? Waarom geen langere overgangsperiode? Waarom geen verlaagd tarief dat jaar na jaar opklimt? Waarom geen differentiatie in de aard van de zin, in de zin dat adviezen aan btw zijn onderworpen daar waar procedures dat niet zijn?”.

Het risico is groot dat mensen zullen worden afgeschrikt om nog een beroep te doen op een advocaat in geschillen. Dit is nochtans belangrijk ter vrijwaring van hun rechten. Ook zonder betrokken te zijn in een juridische procedure, kan het nuttig zijn om beroep te doen op een advocaat voor het inwinnen van advies, bijvoorbeeld vooraleer een overeenkomst af te sluiten, bij een huurgeschil, bij familieproblemen, bij een schenking, bij het opstellen van een testament enzovoort.

Burgers moeten in deze complexe maatschappij steeds vaker een beroep doen op een advocaat, bijvoorbeeld om op te treden tegen een onterechte GAS-boete of een nieuwe gemeentelijke belasting, bij adoptie van een kind, om dementerende ouders onder een voorlopig bewind te stellen, om in beroep te gaan tegen de weigering om een bouwvergunning toe te kennen, bij wanbetalingen van huurders, bij ontslag door de werkgever indien er discussie bestaat over de opzegvergoeding enzovoort.

Er zullen zich voornamelijk problemen voordoen bij die categorieën van mensen die net buiten het pro-Deosysteem vallen. In dat systeem is de inkomensgrens bepalend of iemand al dan niet in aanmerking komt voor rechtsbijstand.

De bijstand is volledig gratis voor:

- alleenstaanden met een netto maandelijks inkomen van minder dan 795 euro;
- alleenstaanden met een persoon ten laste en met een netto maandelijks inkomen van minder dan 1022 euro (+128,89 euro per persoon ten laste);
- een gezin (getrouwd of samenwonend) met een netto maandelijks inkomen van minder dan 1022 euro (+128,89 euro per persoon ten laste);
- een persoon die een leefloon of een bijstandsuitkering ontvangt;
- een persoon die een inkomensgarantie voor ouderen (IGO) ontvangt;
- een persoon die een inkomensvervangende uitkering voor gehandicapten die geen integratievergoeding genieten ontvangt;
- een persoon die een kind ten laste heeft waarvoor hij/zij gewaarborgde kinderbijslag ontvangt;
- een persoon die een sociale woning in het Vlaamse Gewest of het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest huurt voor een prijs die overeenkomt met de helft van de basishuur of iemand die in het Waalse Gewest een minimumhuur betaalt;
- minderjarigen;

- een vreemdeling die een verblijfsregularisatie wil aanvragen of die beroep wil aantekenen tegen een bevel om het grondgebied te verlaten;
- een asielaanvrager of om het even welke persoon die een aanvraag indient tot het verkrijgen van het statuut van politiek vluchteling of van ontheemde;
- personen in gevangenschap of beklaagden als bedoeld in de wet op de onmiddellijke verschijning, van wie men vermoedt dat hun inkomen niet voldoende hoog is, tenzij het tegendeel bewezen is;
- een geesteszieke die reeds genoten heeft van maatregelen in het kader van de wet op de bescherming van de geesteszieken.

De bijstand is ‘gedeeltelijk kosteloos’ voor:

- alleenstaanden met een netto maandelijks inkomen tussen 795 en 1022 euro;
- alleenstaanden met een persoon ten laste en met een netto maandelijks inkomen tussen 1022 en 1247 euro (+128,89 euro per persoon ten laste);
- personen die samenwonen met een huwelijkspartner of met een andere persoon waarmee zij een huishouden vormen en van wie het netto maandelijks gezinsinkomen ligt tussen 1022 en 1247 euro (+128,89 euro per persoon ten laste).

‘Gedeeltelijk kosteloze’ bijstand wil zeggen dat de advocaat een bijdrage kan vragen om zijn prestaties te dekken. Het bedrag wordt vastgesteld onder toezicht van het Bureau voor Rechtsbijstand.

Een voorbeeld van mensen die dreigen uit de boot te vallen zijn werkende alleenstaande moeders of vaders. Voor deze mensen wordt het consulteren van een advocaat een zeer grote hap uit het gezinsbudget. Zij kunnen geen beroep doen op pro-Deoadvocaten omdat ze net iets teveel verdienen en zij kunnen zich ook geen advocaat veroorloven wegens te duur. Indien ze toch in een bepaald geval aanspraak zullen moeten maken op een advocaat, betekent dit een zware financiële inspanning en dreigen zij in armoede terecht te komen. Het is specifiek voor deze categorieën van mensen waar wij in dit voorstel van resolutie aandacht voor vragen. Wij pleiten daarom voor een beperking van de nieuwe btw-regeling voor advocaten tot juridische dienstverlening aan bedrijven. Ondernemingen kunnen de betaalde btw voor dienstverlening recupereren en kunnen de kostprijs van het juridisch advies bovendien in kosten brengen. Hierdoor zal de nieuwe btw-regeling rechtvaardiger zijn voor alle partijen.

Marijke DILLEN

Johan DECKMYN

Jan PENRIS

Wim WIENEN

Chris JANSSENS

Frank CREYELMAN

Filip DEWINTER

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° het feit dat justitie een basisrecht is en de toegang tot die rechten niet mag worden aangetast;
 - 2° het feit dat de Federale Regering opnieuw justitie, rechtsbijstand en toegang tot de rechter ondergeschikt maakt aan andere maatregelen;
 - 3° de beslissing van de Federale Regering om advocaten vanaf 1 januari 2014 aan de btw (21%) te onderwerpen;
 - 4° het feit dat deze beslissing de honoraria van advocaten voor particulieren met 21% zal doen stijgen en dus rechtstreeks de burger zal treffen;
 - 5° het feit dat deze beslissing voornamelijk mensen zal treffen die net uit het pro-Deo-systeem vallen;
 - 6° het feit dat het consulteren van een advocaat door deze mensen een enorme hap uit het gezinsbudget betekent, waardoor zij dreigen in armoede terecht te komen;
 - 7° het feit dat armoedebestrijding één van de kerntaken is van de Vlaamse Regering;
- vraagt de Vlaamse Regering:
 - 1° overleg te plegen met de Federale Regering met betrekking tot deze nieuwe federale begrotingsmaatregel;
 - 2° bij de Federale Regering erop aan te dringen de invoering van de btw te beperken tot dienstverlening aan bedrijven, minstens enige differentiatie in te voeren in de nieuwe btw-regeling, om erover te waken dat de gewone burger met een gemiddeld inkomen die niet in aanmerking komt om beroep te doen op een pro-Deoadvocaat en/of kosteloze rechtsbijstand, wordt vrijgesteld van de btw-verplichting.

Marijke DILLEN

Johan DECKMYN

Jan PENRIS

Wim WIENEN

Chris JANSSENS

Frank CREYELMAN

Filip DEWINTER